

Brussel, 19 september 2018

Geachte heer de Eerste Minister,
Geachte Vicepremiers,
Geachte heer de Staatssecretaris,

Op vrijdag 21 september 2018 buigt de Ministerraad zich over een pakket maatregelen die oplossingen moeten aanreiken voor de situatie van migranten in transit.

Vanuit de organisaties Vluchtelingenwerk Vlaanderen, CIRÉ, Dokters van de Wereld, het Burgerplatform voor Steun aan de Vluchtelingen en Artsen Zonder Grenzen willen wij op basis van onze expertise en terreinervaring een aantal voorstellen doen, waarbij naast de belangen van de staat ook de rechten van de migranten worden gerespecteerd. Dit vraagt een alternatieve benadering dan deze die we de voorbije dagen en maanden mochten waarnemen. We pleiten voor een open onthaal- en oriëntatiecentrum waar permanent in de basisnoden en in juridische informatie wordt voorzien.

In september 2017 startten wij de humanitaire hub nabij het Maximiliaanpark en het Noordstation. Daar bieden we migranten nu al een jaar medische, psychologische en sociale hulp en juridische informatie. Migrantinnen kunnen er ook terecht voor kledij, om familieleden op te sporen of om hun GSM op te laden.

Bij elke juridische consultatie stellen we vast dat er een blijvende en prangende nood is aan correcte, objectieve en duidelijke informatie over de mogelijkheid om internationale bescherming te verzoeken en wat je rechten en plichten zijn in die context, in België en Europa. Wij trachten in de hub zo goed mogelijk aan die informatienood tegemoet te komen. Dat betekent niet alleen dat we correcte informatie geven maar ook dat we de tijd nemen om elke migrant individueel te spreken en dat we gebruik maken van tolken. Ondanks de beloften schiet de informatieverbreiding door de overheid op het terrein op dit moment zwaar tekort. We staan er als middenveld alleen voor.

Hetzelfde geldt voor de organisaties en vrijwilligers die urgente medische en psychologische zorg verstrekken of ervoor zorgen dat migranten een douche kunnen nemen of op een veilige

plek kunnen uitrusten. Vele migranten zijn onderweg ziek geworden, raakten gekwetst of gaan er mentaal onderdoor. Ook op dat vlak neemt de regering haar verantwoordelijkheid op dit moment niet op. Integendeel, het huidige beleid maakt de betrokkenen steeds kwetsbaarder voor misbruik.

Met de humanitaire hub tonen wij nochtans dat er een werkend model bestaat voor hulpverlening op maat van de noden. Zorg voor een open onthaal- en oriëntatiecentrum waar permanent in de basisnoden wordt voorzien zoals dringende medische en psychologische hulp, en waar juridische informatie wordt verleend, over de asielpcedure, over de Dublinregels, over de rechten als slachtoffer van mensensmokkel. Bied migranten een rustpunt waar ze de mogelijkheid hebben om hun (procedurele) situatie zelf goed te begrijpen en waar ze een goed geïnformeerde beslissing kunnen maken.

Een goede en verantwoordelijke aanpak houdt rekening met hun individuele beschermingsnoden. De 'transitmigrant' bestaat immers niet. Het gaat om een diverse groep migranten, waaronder kwetsbare personen zoals minderjarigen (minstens 15% van de migranten die we hielpen), alleenstaande vrouwen (minstens 12%) -al dan niet met kinderen-, zieke of zwaar getraumatiseerde mensen en slachtoffers van mensensmokkel. Er zijn bijvoorbeeld migranten die reeds een beschermingsstatuut in een andere lidstaat hebben maar die daar geconfronteerd werden met bedreigingen van mensensmokkelaars. Of migranten met een medische problematiek waarvoor zij in Italië of Griekenland niet de nodige zorgen zullen vinden en die daarom geen asielaanvraag durven doen. In een centrum waar een multidisciplinaire aanpak geldt, kunnen deze noden veel sneller en beter gedetecteerd worden en kan écht begrepen worden wat de oorzaken zijn van de doorreis die de betrokkenen ondernemen.

Wij hameren er ook op dat dit een open centrum moet zijn en dat er niet lichtzinnig mag omgegaan worden met detentie. Detentie heeft schadelijke gevolgen voor de gezondheid, en negatieve gevolgen met zicht op een toekomstige integratie. Bovendien kan detentie in principe enkel met het oog op verwijdering en mag deze nooit systematisch of willekeurig zijn. De vreemdelingenwet stelt dat detentie enkel als een laatste maatregel kan worden gebruikt, dus wanneer uit een individueel onderzoek blijkt dat geen andere, mindere verregaande alternatieven kunnen worden toegepast.

Detentie als ontrappingsmaatregel, zoals door Minister Jambon op maandag 10 september 2018 werd voorgesteld in Terzake, treedt niet alleen de mensenrechten met de voeten, maar is ook niet doeltreffend. Men creëert daarmee een vicieuze cirkel van opjagen en opsluiten, waardoor mensen telkens opnieuw in de handen van mensensmokkelaars geduwd worden. We zien niet in hoe de strijd tegen mensensmokkel kan gestreden worden zonder in gesprek te gaan met de slachtoffers ervan en zonder deze een daadwerkelijke bescherming te bieden.

Samengevat moedigen wij de overheid aan maatregelen te nemen waar het **respect voor de waardigheid van migranten** centraal staat door:

- Onderdak, water, voedsel en hygiëne te bieden in een open centrum
- Dringende medische en psychologische hulp te voorzien
- Objectieve informatie in de eigen taal te geven over hun rechten en plichten
- Niet langer blind op te jagen en te ontraden, maar ervoor zorgen dat ze in hun kwetsbare situatie bescherming genieten tegen misbruik

- Soepeler de discretionaire bevoegdheid uit de Dublinverordening toe te passen, in het bijzonder voor mensen die nood hebben aan gespecialiseerde medische of psychologische hulp

Het implementeren van dergelijke maatregelen vergroot ook de **efficiëntie en doeltreffendheid van de overheid** door:

- Kennis te verzamelen over wie de migranten in kwestie zijn, wat hun beweegredenen zijn en welke (Europese) mechanismen daar achter zitten
- Kennis te verzamelen over de werkwijze van de smokkelaars en de informatie die zij aan de migranten verstrekken
- Veiligheid en rust te creëren in de buurten waar migranten nu op straat verblijven
- Te werken met goed geïnformeerde asielzoekers en migranten die hun rechten en plichten begrijpen en met kennis van zaken beslissingen kunnen maken
- Nodeloze procedures voorkomen zoals de veelvuldige afgifte van bevelen om het grondgebied te verlaten en detentie
- De middelen voor de politie voluit in te zetten voor de openbare veiligheid overal in België

Leden van de regering, wij vragen met aandrang een pakket maatregelen uit te werken dat gestoeld is op bovenstaande elementen.

We lichten graag onze ervaringen en aanbevelingen nader toe.

We kijken uit naar uw antwoord en blijven te uwer beschikking voor eventuele verdere vragen of bijkomende informatie.

Hoogachtend,

Sotieta Ngo (Ciré)

Mehdi Kassou (Burgerplatform voor Steun aan de Vluchtelingen)

Pierre Verbeeren (Dokters van de Wereld)

Tomas Thiels (Artsen Zonder Grenzen)

Charlotte Vandycke (Vluchtelingenwerk Vlaanderen)